

Streven / uitnodiging aan alle docenten
moderne vreemde talen /
Nederlands als 2-de taal

7 punten

1. Voertaal – doeltaal	2
2. Motivatie; daarom de betekenis steeds gegeven	3
3. Iedereen kan 't; iedereen moet 't. Uit 100% gezond eigenbelang	4
4. Ontwikkeling LUISTER-vaardigheid centraal	6
5. Ontwikkeling SPREEK-vaardigheid door IEDEREEN persoonlijk	7
6. Objectieve toetsen van ieder aspect van de code	8
7. ICT en 'problem-solving'?	9

=====

Kort samengevat: De ontwikkeling van een alternatief, holistisch / integraal totaal-gedrag, met name: stem-gedrag IN en DOOR de leerling / trainee o.l.v. de leraar / trainer; naast de moedertaal.

=====

1. VOERTAAL – DOELTAAL

Wat in het gezin iedere moeder met haar kleuter wel kan – pratend, in gebaren duidelijk makend wat ze bedoelt – het voordoet, terwijl de kleuter na enige tijd zonder meer doet wat mama alleen maar tegen hem heeft gezegd:

“Kijk ‘ns naar je vuile handen. Ga ze wassen.”

- zonder enige scholing; van geen van beiden,

wat in het gezin beide ouders – de moeder Nederlandse, de vader Engelsman – met hun kleuter wel kunnen – pratend, in gebaren duidelijk makend wat ieder van hen bedoelt – het voordoen, terwijl de kleuter na enige tijd zonder meer doet wat mama of papa alleen maar tegen hem heeft gezegd:

Mama: *“Kijk ‘ns naar je vuile handen. Ga ze wassen.”*

Daddy: *“Have a look at your dirty hands. Go and wash them.”*

- zonder enige scholing; van geen van drieën,

zal in de klas de leraar / lerares – bi-cultureel en bi-linguaal in één persoon - niet kunnen?

“Open your books. Turn to page 74.”

- na zoveel scholing!

Met dezelfde toewijding de functie overnemend van elke moeder / vader thuis in het gezin.

Succes verzekerd! – Zó moeder : zó kleuter.

Succes verzekerd! - Zó moeder / zó vader: zó kleuter.

Succes verzekert! – Zó leraar / lerares: zó zijn / haar leerlingen

Het is van belang dat de leerlingen teksten krijgen aangeboden:

1. door een ‘native speaker’ ingesproken;
doel: altijd kunnen luisteren.
2. afgedrukt in de vreemde taal;
doel: kunnen lezen.
3. onmiddellijk onder iedere zin: de woord-voor-woord weergave van de betekenis in de moedertaal van de leerling;
doel: de leerling begrijpt wat hij leest; bovendien wordt zijn aandacht er op gevestigd, hoe anders de spreker van deze nog vreemde taal zich uitdrukt. Eventueel een vertaling in de moedertaal daar onder, maakt het verschil in taal-gedrag bijzonder duidelijk.

Voorbeeld:

I looked at the progress I'd made yesterday.

ik keek naar de vooruitgang ik had gemaakt gisteren

Ik keek naar de vorderingen die ik gisteren gemaakt had

4. met 'tips': waar de leraar wil, dat de leerling bijzonder op let.

Voorbeeld:

I looked at the progress I'd made yesterday.

ik keek naar de vooruitgang ik had gemaakt gisteren

Ik keek naar de vorderingen die ik gisteren gemaakt had

'Tips': 1. look at; 2. 'd: had

- Met soortgelijke voorbeelden van uitspraak, vormen en structuren; informatie over land en volk: hun leefwijze en cultuur.

Soortgelijke voorbeelden:

's : is "Where's John?"

'v : have "You've seen him?"

Voorbeelden; geen regels. Reden: Training in gedrag!

Met een druk op de toets te activeren; en weer te laten verdwijnen.

2. MOTIVATIE

Wat de jeugd in beweging brengt om zich een of andere vaardigheid eigen te maken – zich oefenen en oefenen – om te kunnen voetballen, vioolspelen, toneelspelen, zelf een andere taal vlot leren verstaan en spreken naast en zoals hun moedertaal.

- in een ander land met veel meer succes op vakantie zijn; met jongens en meisjes van je eigen leeftijd daar kunnen omgaan; of wanneer zij in ons land op vakantie komen. – Kijken op de televisie naar programma's die je interesseren, en op de radio: vlot kunnen verstaan wat ze zeggen. – In de les en daar buiten, naar boeiende 'stories', speciaal voor je geschreven, kunnen luisteren, en/of deze lezen. - Op ieders niveau van kennis van de taal. - In het Engels / Amerikaans Engels worden er door verschillende uitgevers tientallen 'Graded Readers', al of niet door 'native speakers' voortreffelijk hardop voorgelezen, aangeboden. Speciaal interessant, wanneer voorzien van een woord-voor-weergave van de betekenis in de moedertaal van de leerling. Prachtig trainingsmateriaal, om zo met het gesproken-taal gedrag van de Engelsen / Amerikanen meer en meer vertrouwd te raken: het vlot verstaan en geleidelijk aan zelf steeds beter spreken en aan een ander schrijven.

Deze motivatie komt voort uit 100% gezond eigenbelang van iedere leerling.

3. IEDEREEN kan 't; IEDEREEN moet 't

3.1 IEDEREEN KAN 'T

Iedere baby, waar ter wereld ook geboren, maakt zich het totaal, met name: stem-gedrag eigen van het gezin; naar mate hij/zij zich ontwikkelt, van zijn/haar omgeving. Wat enkele jaren later voor onze leerlingen, terecht, een 'vreemde' taal is, is voor de leerlingen van dezelfde leeftijd in een ander land de 'moeder' taal. Wat deze zich eigen hebben gemaakt als baby's, dat kunnen onze leerlingen ook. Hetzelfde ontwikkelingsproces IN en DOOR hem/haar zelf nog een keer doormaken. Alleen veel sneller. Zeker, wanneer deze ervaring, met behulp van audio en video, de gedrukte tekst en woord-voor-woord weergave in de moedertaal, en 'tips' wordt aangeboden. Onder leiding van een leraar: 'rôle-model' als zelf 'near-native speaker', speciaal opgeleide trainer, gids (vanwege zijn uitgebreide eigen ervaring/kennis van het land, de leefwijze en cultuur van het volk).

Sneller? – Het onderzoek van professor James Asher, San José University, CA, USA, wees uit, zelfs veel sneller. Immers, de leerlingen hebben het zich succesvol eigen maken van de moedertaal er al op zitten; ontwikkelen deze nog steeds, naarmate zij ouder worden. Ook hier geldt het een vaardigheid: een vaardigheid, om met anderen van gevoelens en gedachten te kunnen wisselen. Een vaardigheid in gedrag: betekenis naar buiten/naar de ander overdragend gedrag. Voor de juiste vorm van dit gedrag spontaan even gevoelig te worden als in de moedertaal; daarmee met name gevoelig voor iedere afwijking in dit gedrag. In de moedertaal: "Zo zeggen wij, Nederlanders, 't niet." In de vreemde taal, bijv. Engels: "Zo drukt een Engelse spreker zich niet uit."

Het is intentioneel gedrag. Wat de spreker de ander zeggen wil bepaalt rechtstreeks zijn gehele gedrag, met name: stem-gedrag; als regel, zonder enige aarzeling eerst even te moeten stoppen, om na te denken, **hoe** hij zich zal uitdrukken. Dit in tegenstelling tot beredeneerd gedrag, bijv. van de toerist en de pas binnengekomen immigrant.

Het is een mythe dat de normale leerling, die zoals ieder ander zijn moedertaal spreekt, geen aanleg heeft voor 'vreemde' talen. Deze aanleg, het vermogen van deze vaardigheid, is ieder van nature gegeven.

3.2 IEDEREEN MOET 'T

Iedereen moet 't nu technisch iedereen in staat is - vrijwel onmiddellijk – rechtstreeks met ieder ander in Europa / in de wereld in contact te komen. Dit ruimteschip 'de Aarde', draaiend om de zon, is bezig een 'global village' / één, de gehele wereld omvattend, 'dorp' te worden: een 'global family' / een de gehele wereld omvattende 'familie': een samenleving, die in al zijn verscheidenheid alle volkeren in éénheid van streven omvat. Steeds meer; steeds sneller. Deze ervaring vraagt wederzijds respect, voor wat zij elkaar willen en kunnen bieden in hun dagelijks leven: wetenschappelijk en technisch, economisch, sociaal, cultureel. Wat een mogelijke, nog maar nauwelijks gerealiseerde, wederzijdse verrijking! Wat een verantwoordelijkheid ook: iedereen, goed gevoed en ontwikkeld, in staat te stellen, zijn/haar volledige, unieke bijdrage te leveren in de ontwikkeling van de samenleving wereldwijd.

In de Europese Unie, met de euro op zak, minstens 8 moderne vreemde talen?
Voor de Duits sprekenden: Noors, Zweeds en Deens, zo nauw aan het Duits verwant. In korte tijd – naar behoefte – vlot leren verstaan. Dan ieder van beide partijen zijn eigen taal spreken; en wordt hij misverstaan, in zijn eigen taal nader toelichten. Voor de Frans sprekenden: Italiaans, Spaans en Portugees, zo nauw aan het Frans verwant. Doel: luister-vaardig en lees-vaardig. Naast het Engels/ Amerikaans als wereldtaal: verstaan èn gesproken.

Immers, 'de klant is koning'. Zo uiterst waardevol voor de zakenman. Wordt dan graag ontvangen. Bovendien, als visitekaartje: het bewijs van respect en waardering voor de leefwijze en cultuur van de ander. Welkom in 'Brussel'; en als onderhandelaar welkom in ieder Europeesgericht bedrijf. "De klant is koning." IEDER ander.

Zó elkaar leren kennen moet de mogelijkheid worden voor iedereen.

Als ouders voor hun kinderen, zo in deze 'global family' als 'ouders' voor 'elkaar'.

'Thuis' in Europa; 'thuis' wereldwijd: iedereen!

4. Ontwikkeling LUISTER-vaardigheid centraal.

Lees-vaardigheid stond voorop bij het leren verstaan van de Latijnse en Griekse manuscripten: op zoek naar de inhoud / betekenis van de tekst. Met aandacht voor iedere nuance. Luister-vaardigheid staat voorop in de ontwikkeling van het zich eigen maken van één of meerdere codes van klank-gedrag. Weer, met aandacht voor iedere nuance.

‘C’est le ton qui fait la musique.’ Michael West onderstreepte het belang ervan, bijvoorbeeld, met: “David came again home last night drunk.” Inderdaad, waar ligt de klemtoon? Met welke intonatie?

Zonder een hoog ontwikkelde luister-vaardigheid geen hoog ontwikkelde lees-vaardigheid, noch spreek-vaardigheid, noch schrijfvaardigheid. Centraal staat een zeer kritisch ‘oor’, dat altijd meeluistert naar de inhoud en vorm van het gedrag van de ander; eveneens van eigen gedrag.

<u>R 1</u>		<u>P 1</u>
<u>R 2</u>		<u>P 2</u>

R: receptief
R1 : luisterend
R 2: lezend
P: productief
P1: sprekend
P2: schrijvend

Lees-vaardigheid, evenals schrijf-vaardigheid, werd ontwikkeld vanwege de afwezigheid van de persoon. Toch, al in de klassieke oudheid, werd een op schrift gesteld verdrag overhandigd door een delegatie, om de betekenis van de geschreven tekst nader toe te lichten.

Lees-vaardigheid, evenals schrijf-vaardigheid is een afgeleide communicatieve vaardigheid. Vandaar de superioriteit van meer persoonlijk contact door de telefoon, de radio en, nog veel meer, de televisie. Dit laatste medium biedt een beeld van het totaal-, met name: klank- gedrag van de persoon; zelfs in de situatie, waarin deze zich bevindt.

Al in 1978 sprak James Nord in Montreal, Canada, van een ‘Copernican revolution’: Zoals de zon niet draait om de aarde, maar de aarde om de zon, zo zal de leraar voortaan uitgaan van de gesproken taal, en niet allereerst van de gedrukte tekst in manuscript of boek. - Nicolaus Copernicus, sterrenkundige (1473 – 1543).

5. Ontwikkeling SPREEK-vaardigheid door IEDEREEN persoonlijk

De ontwikkeling van SPREEKVAARDIGHEID als 'inner readiness (to talk) – deze 'conditie' van de spreker – kan alleen de persoon zelf tot stand brengen. Door zelf-training, training, training! Zoals iedere sportbeoefenaar, artiest, toneelspeler uit harde ervaring weet. Immers, wat een verschil, op de tribune zitten of zelf spelen op het veld; in het concertgebouw in de zaal of op het podium; in de schouwburg als toeschouwer of als toneelspeler op de planken!

Michael West, na 40 jaar ervaring als leraar, vertelde iedere geïnteresseerde leerling, schriftelijk of mondeling, hoe – naast zijn intentioneel gedrag in de moedertaal: rechtstreeks, onmiddellijk te kunnen zeggen, wat je de ander te zeggen hebt - hij dezelfde 'inner readiness (to talk)' / dezelfde 'conditie' in zich kan ontwikkelen in een 'vreemde' / alternatieve code van gesproken-taal gedrag:

1. Beleef eerst in jezelf, wat je de ander bedoelt te zeggen; kijk deze dan in de ogen en zeg 't hem / haar: in je totaal gedrag, met name, je stem-gedrag. Zoals een toneelspeler op het toneel zich richtend tot het publiek in de zaal. Zijn doel: wat de schrijver, bijvoorbeeld, Shakespeare, zelf inwendig beleefde, toen hij het stuk schreef, nu zelf inwendig beleven en dan het publiek in de zaal vanuit zijn totaal-gedrag, met name: zijn stem-gedrag laten mee-beleven. "Enthousiast waren ze!" – Of heel eenvoudig, zoals een moeder zich gedraagt tegenover haar peuter, die aan tafel weer zijn glas melk heeft omgegooid. "Listen, Andy. I am very angry with you now. Next time you will go straight to your room. You hear?" Let op haar lichaamsgedrag, hoe het uitmondt in haar stem-gedrag.

2. Terwijl je zelf inwendig beleeft, wat je de ander wilt laten weten, schrijf 't het hem / haar; zoals je schrijft aan een vriend(in). En – twee vliegen in één klap – fluister; hoor je zelf spreken tegelijkertijd. Daarna, check of wat je schreef, je schriftelijk correct hebt weergegeven. Het boek ligt naast de cassettespeler / cdrom.

Nog een 'tip'. Spreek en schrijf in kleinere zinvolle gedeelten, als de zin te lang is, om in zijn geheel zo weer te geven. Beginners zetten daarom schuine streepjes, als ze een tekst in de klas later hardop willen voorlezen. Bijvoorbeeld, 'Mum woke up / as she heard / Marianne come home / late last night.'

Hoe vollediger je jezelf hebt ingeleefd in wat je de ander te zeggen hebt, des te overtuigender kom je over; kan de ander mee beleven/hetzelfde mee beleven. Zoals iedere toneelspeler weet. Ook deze 'toneelspeler'!

spreek-vaardigheid naast gesprek-vaardigheid

Onmogelijk, want wezenlijk fout, is het streven naar de ontwikkeling van spreek-vaardigheid, door een groepje leerlingen, die zo juist een tekst gehoord of gelezen heeft dan – beredeneerd, op basis van wat het er zich er van kan herinneren – de inhoud zo goed mogelijk opnieuw onder woorden te laten brengen; ieder het zijne / hare er toe bijdragend.

Het is beredeneerd gedrag, zoals vroeger de schrijvers van Latijn en Grieks en later, schrijvers van moderne vreemde talen: geleerden die, telkens even nadenkend, stukje voor stukje, puntje voor puntje, hun teksten samenstelden. Of in de vroegere HBS 4a en 5a de leerlingen hun handelsbrieven (met zo vaak een verre van authentiek resultaat). Spreekvaardigheid is intentioneel gedrag: wat de een de ander wil zeggen, zegt hij rechtstreeks, onmiddellijk. Zijn zinvol geladen bedoeling / intentie bepaalt geheel zijn gedrag.

'A peak performance is a function of a still mind,' stelt W. Timothy Gallwey in zijn beroemde boekje, The Inner Game of Tennis; in tegenstelling tot 'a peak performance' in beredeneerd gedrag, wanneer 'the mind' van de spreker / schrijver heel druk bezig is! – U als toerist; de recente immigrant.

6. OBJECTIEVE TOETSEN VAN IEDER ASPECT VAN DE CODE

Zo gevoelig als ieder van ons is voor correct gedrag: totaal-gedrag, met name: taal-gedrag in onze eigen leefwijze en cultuur, zo gevoelig wil de leerling ook worden in deze 'vreemde' / alternatieve vorm van totaal-, met name: taalgedrag. Taal-gedrag, gehoord/gelezen – gesproken/geschreven: iedere afwijking zal hem/haar onmiddellijk opvallen; en de afwijking zal hij/zij in de meeste gevallen ook onmiddellijk kunnen verbeteren. “Dat zeggen wij, Nederlanders, zo niet; dat zeggen we zó.”

Wat de leerling geboden wordt, zijn objectieve toetsen. Hij weet, welk niveau in zijn cursus en/of 'Graded Reader' van hem verwacht wordt. - Volledig, hopelijk vertrouwd met de inhoud en vooral het taal-gedrag, worden hem een aantal zinnen aangeboden met in iedere zin **één** fout. Deze fout ziet hij onmiddellijk. Hij onderstreept deze en zet - zo mogelijk - even onmiddellijk de correctie aan het einde van de zin.

Voorbeeld.

Have you finished to eat?

Leerling onderstreept en verbetert.

Have you finished to eat? eating

Het kan over ieder aspect van het taal-gedrag gaan.

Een 7-tal zinnen of, afhankelijk van de lengte van de tekst, 30 of meer. – Mondeling, door de leraar of een of meer leerlingen; of schriftelijk. Dan horen de leerlingen iedere zin voorlezen. Op de gedrukte tekst vóór hen onderstrepen ze telkens iedere fout en, zo mogelijk, corrigeren ze deze op het einde van de zin.

Wie zo gevoelig is voor iedere afwijking, zal, aangezien het 'oor' steeds meeluistert / en het 'oog' leest, deze afwijking ook onmiddellijk opmerken, en, hopelijk, even onmiddellijk verbeteren wanneer hij in een gesprek naar een ander luistert, of zijn geschreven tekst leest. Of indien hij zelf spreekt / aan een ander schrijft. – Als een geroutineerde leraar, heeft hij zijn 'rode' potlood steeds bij de hand.

7. ICT en 'problem solving'

Zoals eerder het boek, is de computer een middel, dat, bij afwezigheid van de ander, communicatie van informatie mogelijk maakt.

Een meer geavanceerde vorm van thema's maken? Problemen, die punt voor punt – beredeneerd – moeten worden opgelost.

Zo'n gebruik van de computer kan de leerling niet het alternatieve gedrag bijbrengen dat hem voor ogen staat: naast zijn moedertaal, ook deze 'vreemde' taal even vlot kunnen verstaan en lezen, spreken en schrijven vanuit de 'inner readiness (to act)' / de 'conditie' in hemzelf. Intentioneel gedrag / de ander rechtstreeks, onmiddellijk kunnen zeggen, wat hij hem te zeggen heeft. U hier herinnerend aan 'A peak performance is a function of a still mind' (W. Timothy Gallwey in The Inner Game of Tennis), terwijl beredeneerd gedrag voortdurend nadenken vraagt: hoe zich uit te drukken. 'Not a still mind, but a very busy mind!'

**J.P. Mooijman, S.J.
Nijmegen, 2001/2002**